

بھیاک اؤنٹ

سخت ویروونکے اؤبن

پینتو ترجمہ:
مجلس تراجم
(دعوت اسلامی)

شیخ ترفیقہ امیر اہلسنت، بانی دعوت اسلامی، حضرت علامہ مولانا ابو بلال

محمد الیاس عطار قادری رضوی

دامت برکاتہم العالیہ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

د کتاب لوستلو دُعا

دینی کتاب یا اسلامی سبق لوستلو نه مخکنې دا لاندې دُعا لولئ

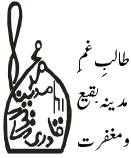
إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ خه چه لولئ هغه به مویاد پاتې کیري:

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ترجمه: اے الله عَزَّوَجَلَّ په مونږه د علم او حکمت دروازے برسیره [یعنی بیرته] کړې

او په مونږه خپل رحمت رانازل کړې! اے عظمت او بزرگئ والا!

(مستطرف ج ص. ۰۰ دار الفکر بیروت)

(اول او آخر کنبې یو یو ځل دُرود شریف اولولئ)

د رسالے نوم: سخت ویروونکے اوبن

اول ځل: .....

تعداد: .....

ناشر: مکتبۃ الہدیٰ عالمی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ، بابُ المدینہ کراچی.

مدنی عرض: بل چا ته د دې رسالے چاپ کولو اجازت نشته

کتاب اخستونکي توجه

که د کتاب په طباعت کنب خه ښکاره خامي وي یا پانږې کمي وي یا په
بائینډنگ کنب مخکنې وروسته لکیدلي وي نو مکتبۃ الہدیٰ ته رجوع اوکړئ.

سخت ویروونکے اُونٹ

د شیخ طریقت امیر اَہلسُنّت، بانئِ دعوتِ اسلامی حضرت علامہ مولانا
ابو بلال محمد الیاس عطار قادری رَضَوِي دَامَتْ بَرَکَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ د بیان دا
رسالہ ”بھیانک اُونٹ“ پہ اردو ژبہ کنبی لیکلی شوی ده.

مجلسِ تراجم (دعوتِ اسلامی) د دې رسالے پہ آسانہ پښتو ژبہ کنبی د
وس مناسب د ترجمہ کولو کوشش کړے دے. که چرې په دې ترجمه کنبی
خه غلطی یا کمے زیاتے اومومئ نو ستاسو په خدمت کنبی عرض دے چه
مجلس تراجم ته خبر اوکړئ او د ثواب حقدار جوړ شئ.

پیشکش: مجلسِ تراجمِ دعوتِ اسلامی

برائے رابطہ:

عالمی مدنی مرکز فیضانِ مدینہ محلہ سوداگراں
پرانی سبزی منڈی، باب المدینہ کراچی، پاکستان

UAN: ☎ +92-21-111-25-26-92 – Ext. 7213

Email: ✉ translation@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
 أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سخت بیرونکے اوبن¹

شیطان کہ ہر خومرہ ناراستی درولی خوتاسو دا رسالہ پورہ اولولوع
 اِنْ شَاءَ اللَّهُ تعالیٰ د ثواب او معلوماتو غتہ خزانہ بہ پہ لاس درشی.

د دُرود شریف فضیلت

محبوبِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، رَحِمْتُ لِّلْعَالَمِينَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ارشاد فرمائی:
 چا تہ چہ خہ مُشکل پینس شی ہغہ تہ پکار دی چہ پہ ما باندی پہ
 کثرت سرہ دُرود شریف لولی خکہ چہ پہ ما باندی دُرود شریف
 لوستل مصیبتونہ او بلاکانی لری کونکے [عمل] دے.

(الْقَوْلُ الْبَدِيعُ ص ۴۱۴، بُسْتَانُ الْوَاعِظِينَ لِلْجَزِي ص ۲۷۴)

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدًا

﴿۱﴾ سخت بیرونکے اوبن

كُفَّارِ قُرَيْشٍ يُوهِ وَرِخْ پہ كعبه شريفه كنبې جمع وو، نَبِيِّ كَرِيمِ
 رَعُوفٍ رَحِيمِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ هُم نَزَدے لمونخ ادا كولو، اَبُو جَهْل يُوهِ

¹ دا بيان أميرِ اهلِ سُنَّتِ وَاصْفَ بَرَكَاتِهِمُ الْعَالِمِيَّةِ د تبليغِ قُرْآن و سُنَّتِ د عالمگير غير سياسي تحريك
 دعوتِ اسلامي د سُنَّتو دكه اجتماع كنبې فرمائيلے وو د ترميم او اضافے سرہ د ليك پہ صورت
 كنبې حاضر خدمت دے. مجلس مَكْتَبَةُ الْهَدْيِيْنَه

درنہ گتہ راواغستہ او مَعَاذَ اللّٰهِ عَزَّوَجَلَّ زمونبر د خورنبي مگي مَدَنی،
 عَرَبِي قَرَشِي آقا صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سر مُبَارَك د سَجْدے پہ حالت کنبی
 د چقولو پہ ناپاکہ ارادہ ورمخکنبی شو خو چه خنگه ورنزدے شو نو یو
 دم ویریدو او پہ شائے منبہ کره، کفارو بدکارو پہ حیرانتیا سره اووئیل:
 أَبُو الْحَكَمِ! دا په تا خه اوشو؟ هغه اووئیل: زه چه خنگه ورنزدے شوم نو
 سخت ویریدم، خکچه ما اولیدو چه یو د دهشت ناک سر او خوفناک
 خت والا **سخت** ویروونکی **اوبن** خله وازه کرې وه او غابنونه ئې کرچول
 او زما د خورلو د پاره رالمخکنبی کیدو! داسې **سخت** ویروونکے **اوبن**
 ما د نن ورخې پورې نه وولیدلے. سرکارِ دوعالم، رسولِ مُحْتَشَم صَلَّى اللهُ تَعَالَى
 عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ اوفرمائیل: هغه جبرائیل (عَلَيْهِ السَّلَام) وو، که اَبُو جَهْل نور
 نزدے راغله وے نو نیولے به ئې وے. (الْبَيْرُوتِيُّ النَّبَوِيُّ لِابْنِ هِشَامٍ ص ۱۱۷)

نورِ خدایے کفر کی حرکت پہ خندہ زَن

پھونکوں سے یہ چرغ بھجایانہ جائے گا

نورِ خُدا د کُفر پہ حرکت پورې خندیري

په پوکلو کله هُم دغه شَمَع نه مړه کیري

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّدٍ

قربان شم! ستا د شانِ بے نیازی نہ

خوبرو خوبرو اسلامي ورونرو! د الله تعالى د بے نیازی ہم خہ بنکلے شان دے! کلہ خپل محبوب مُبَلِّغ د دُبنمانو پہ ذریعہ پہ مصیبتونو او تکلیفونو کنبی اچوي او پہ دې وجہ ئې ډیر ډیر دَرَجَات اوچتوي او کلہ د مُبَلِّغ اعظم، رَحْمَتِ دوعالم صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم دُبنمن د وار کولو نہ مخکبني ویروي او دا یقین ورکوي چہ زمونږہ محبوب صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم چرې یواځې اونگنرې!

د آقائے مظلوم د آزارولو سبب

زمونږہ پہ خوبر خوبر نبي صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم باندې د کُفَّارو، بد کړدارو د ظلم او زیاتي سبب صرف ہم دا وو چہ اوس خوبر نبي صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم خلقو ته بنکارہ د نیکی دعوت وړاندې کول شروع کړے وو، شروع شروع کنبی بہ رحمتِ عالم صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم درې کالہ پورې پت د اسلام دعوت روکولو، بیا د الله تعالى له طرفہ عَنِ الْاِعْلَان [یعنی پہ بنکارہ] د تبلیغ کولو حُکم اوشو. (ایضاً ص ۱۰۲)

صَلُّوْا عَلٰی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلٰی مُحَمَّد

﴿۲﴾ د کوہ صفا نہ د نیکی دعوت

اللہ تَبَارَكَ وَتَعَالَى پہ قرآنِ مجید کنبی ارشاد فرمائی:

وَ أَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٢١٣﴾

مفہوم ترجمہ کنز الایمان: او اے محبوب صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

خپل نزدیے خپلوان و بیرونہ. (پ ۱۹ الشعراء: ۲۱۴)

پہ دے حُکْم خُداوندی باندے زمونہ خور قَرَشِی، ہاشمی آقا صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کوہ صفا [یعنی صفا غونڈے] تہ تشریف یورلو او قبیلہ قَریش تہ ئے غز اوکرو [یعنی را اوئی بلل]. چہ خلق راجع شو نو ارشاد ئے اوفرمائیلو: اووائے کہ زہ تاسو تہ اووایم چہ د مگے د درے نہ یو لنبکر حملہ کوونکے دے نو آیا تاسو بہ یقین اوکری؟ تولو پہ شریکہ اووئیل: ولے نہ! مونہہ خو تاسو (صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم) نہ ہمیشہ ربتیا وینا اوریدی دہ. مَبْلَغ اعظم، رَحْمَتِ عَالَم، شَافِعِ اُمَم صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم اوفرمائیل: ”نو واورے! کہ تاسو پہ ما ایمان رانور نو پہ تاسو بہ سخت عذاب نازل شی.“ دا ئے چہ واوریدل نو اَبُو لَهَب بد رد وئیل شروع کرل او خلق خوارہ شو. (بُخاری ج ۳ ص ۲۹۴ حدیث ۴۷۷۰، ۴۷۷۱ مُکْتَصَباً)

مگر اُس رحمت عالم کا گھر توحید کا گھر تھا

نہ آسکتی تھی مایوسی کہ یہ امید کا گھر تھا

مگر د ہغہ رحمت عالم کور د توحید کور وو

نہ شوہ راتلے مایوسی ہغہ د امید کور وو

صَلُّوا عَلَی الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَی مُحَمَّد

﴿۳﴾ پہ دروازہ وینہ

د اسلام د عَمَلِ الْإِغْلَان [یعنی بنکارہ] تبلیغ شروع کولو سرہ پہ خورن
 نبی سرور ﷺ باندې ډیر زیات افسوسناک ظلم او
 زیاتے شروع شو. آه! کفارو بدکردارو به د خورن نبی ﷺ
 په بنکلي بنکلي روښانه بدن مبارک باندې کله خزلې او ډیران [یعنی
 کچرا] ور ویشتله، کله به ئې د هغوئې د رحمتونو ډکه دروازہ باندې د
 خاروو وینہ وارپوله، کله به ئې ورته په لاره کښې ازغي خواره کړل
 او کله به ئې د هغوئې ﷺ په مبارک بدن کانډي وروزل.
 یو ځل خو ورله یو ظالم د سجدے په حالت کښې خت مبارک دومره
 زیات سخت زور کړو چه نزدے وه چه سترگې مبارکې ئې بهر راوتلے
 وے. یو ځل داسې هُم اوشو چه د سجدے په حالت کښې ئې په شا
 مبارکه باندې (یو بد بخته) د اوبنې) بچه دانئ کښودله. د دې نه علاوه
 به کفارو جفاکارو د هغوئې ﷺ په اوچت شان کښې
 گستاخانه خبرې کولې، توقې او خنداگانې به ئې ورپورې کولې او
 مَعَاذَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ جادوگر او کاھن به ئې ورته وئیلو.

(أَمْوَهِبُ اللَّذْنِيَّةِ ج ۱ ص ۱۱۸، ۱۱۹ وغیره مُلَخَّصًا)

پیغمبر دعوتِ اسلام دینے کو نکلتا تھا

نوید راحت و آرام دینے کو نکلتا تھا

نکلتے تھے قریش اس راہ میں کانٹے بچھانے کو
وَجُودِ پاک پر سوسو طرح کے ظلم ڈھانے کو

خدا کی بات سن کر مضحکہ میں ٹال دیتے تھے
نبی کے جسمِ اطہر پر نجاست ڈال دیتے تھے

تمسخر کرتا تھا کوئی، کوئی پتھر اٹھاتا تھا
کوئی توحید پر ہنستا تھا کوئی منہ چڑھاتا تھا

قریشی مرد اٹھ کر راہ میں آوازے کستے تھے
یہ ناپاکی کے چہرے چار جانب سے برستے تھے

کلام حق کو سن کر کوئی کہتا تھا یہ شاعر ہے
کوئی کہتا تھا کاہن ہے کوئی کہتا تھا ساحر ہے

مگروہ منبعِ حلم و حیا خاموش رہتا تھا
دعائے خیر کرتا تھا جفا و ظلم سہتا تھا

زیرے اورولو د راحت و آرام لپارہ
نور بہ ئی ہُم قِسْم قِسْم ظلمونہ کول
گندونہ بہ ئی ورتہ بہ پاک بدن اچول
چا بہ توحید پورې ډیره خدا کولہ
د هر طرفه نہ بہ ئی دا مسخرے کولې
چا بہ وئیل کاہن چا بہ وئیل ساحر دے
د ظلم و جفا بدل کنبې بہ ئی کولہ دُعا

خورِ نبی بہ وتلو، دعوتِ اسلام لپارہ
قریشو بہ ئی پہ لار کنبې ازغی اچول
د اللہ پہ آیاتو پورې بہ ئی خندل
چا بہ پہ کانرو ویشتو چا مسخرہ کولہ
د شانہ بہ قریشو د خدا نعرے وہلی
پہ قرآن اوریدو بہ ئی وئیل شاعر دے
مگر خاشوشہ بہ وو پیکر دِ جلم و حیا

د اللہ پہ لار کبني مصيبت تيرو ل سنّت دي

خوبرو خوبرو اسلامي ورونرو! تاسو اوليده چه زمونره خوبر خوبر
 آقا مكي مَدَنِي مُصْطَفِي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د اسلام د پاره خنكه
 خنكه تكليفونه تير كړي دي! دا هر څه په بنكاره د نيكي د
 دعوت شروع كولو نه پس ورپيښ شو. لهدا چه كه هم درته د
 نيكي دعوت وركولو په سبب څه تكليف پيښ شي نو د تبليغ دين
 د پاره رسول شاه خير الانام صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ته پيښ شوي
 تكليفونه ياد كړئ او د الله تعالى شكر ادا كړئ چه هغه د دين د پاره
 د سختو تيرو لود سنّت ادا كولو توفيق راكړو. دغسې به **إِنْ شَاءَ اللهُ**
 تعالى شيطان ناكاه او نامراده شي او صبر كول به آسان شي. يقيناً د
 الله تعالى په لار كبني تكليفونه تيرو ل هم سنّت دي او په دې باندي
 صبر كول هم سنّت دي او د سخت ترينو مشكلاتو باوجود د نيكي د
 دعوت سلسله جاري ساتل هم سنّت دي. —

سُنَّتِينَ عام كړين دين كا هم كام كړين

نيك هو جائين مسلمان مدينه والے

چه هر دم كړو د دين كار مونره عام كړو سُنَّتونه

نيك د شي مسلمانان ټول اے تاجدار مدينه

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

﴿٤﴾ شِعْبِ أَبِي طَالِبٍ

د اعلانِ نُبُوتِ پِه ووم کال چِه کلِه کُفَّارِ قُرَيشِ اولیدو چِه د هغوئی د بیحدہ ظُلم او زیاتی باوجود مسلسل د مسلمانانو شمیر زیاتیري او د حمزہ او عُمَر رضی اللہ تعالیٰ عنہما پِه شان کسانو هُم ایمان راوړو او د حبشے بادشاہ نَجَاشي هُم مسلمانانو ته پناه ورکړي ده نو د ”خَصَائِصِ کُبْرَى“ د روایت مطابق هغوئی ټولو پِه اِتِّفَاقِ سره دا فیصله اوکړه چِه (حضرتِ سَيِّدُنَا) مُحَمَّد صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ مَعَاذَ اللّٰهِ عَزَّوَجَلَّ عَلَى الْاِعلانِ [یعني پِه بِنکاره] شهید کړے شي. چِه کلِه د خورِ نبی صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ تره أَبُو طَالِبِ خبر شو نو هغه هُم بَنَى هَاشِمِ او بَنَى مُطَّلِبِ راجع کړل او اوښ وئیل چِه د (حضرتِ سَيِّدُنَا) مُحَمَّد صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ د حِفَاطَتِ د پاره خپل شِعْبِ (یعني درې) ته بوځی. چنانچہ هُم دغسې اوکړے شو. (خَصَائِصِ کُبْرَى ج ۱ ص ۲۴۹) دا درّه پِه مَكَّةَ مُکَرَّمَه کنبې ده او دا د بَنُو هَاشِمِ موروثي [یعني د پلار نیکونو نه پاتې] وه. او د ”شِعْبِ أَبِي طَالِبِ“ پِه نوم یادیدلہ. (د دوو غرونو د مینځ لارې یاد هغه ځائے اوچې زمکې ته شِعْبِ [یعني دره] وائي)

سماجي قطع تعلق (یعني سوشل بائیکاټ)

چِه کلِه کُفَّارِ قُرَيشِ خبر شو چِه بَنَى هَاشِمِ او بَنَى مُطَّلِبِ (سواد ابو لَهَبِ نه) د مذهب د فرق د خیال ساتلو نه بے پرواه شوي دي او

مکی مدنی سلطان صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ٹی پہ خپلہ ذمہ کنبی اخستے دے نو هغوئی پہ مُحَصَّب کنبی چه د مگے مُکَرَّمے او مِنی شریفی تر مینخہ یو خائے دے، په خپل مینخ کنبی دا عہد اوکرو ”چه تر خو پوری بَنُو هاشِم مونبر ته مُحَمَّد صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ حواله نه کړي [تر هغه به] یو کس هُم هغوئی سره د هیخ قسمه تَعَلُّق نه ساتی. نه به په هغوئی خه خیز خرخوو نه به د هغوئی سره خه خپلوی کوو او نه به هغوئی آزاد گرخیدو ته پریږدو.“ دا مُعاهده اولیکلے شوه او د گعبے شریفی په دروازه مبارکه کنبی زورنده کړے شوه. کَفَّارِ قُرَیش په دې باندې په سختی سره عمل اوکرو او د بَنُو هاشِم او بَنُو مُطَلِب مکمل ”سماجی قطع تَعَلُّق“ (یعنی سوشل بائیکات) ٹی اوکرو. چنانچه دا دواړه خاندانه هُم مسلمانانو سره په ”شُعْبِ اَبی طَالِب“ کنبی قید شو.

بڑی سختی سے کرتے تھے قریش اس گھر کی نگرانی

نہ آنے دیتے تھے غلہ ادھر تاحد امکانی

کوئی غلے کا سودا گرا گراہر سے آجاتا

تورستے ہی میں جا کر بولہب کبخت بہر کاٹا

پہاڑوں کا درہ اک قلعہ محصور تھا گویا

خدا والوں کو فاقوں مارنا منظور تھا گویا

رسول اللہ لیکن مطمئن تھے اور صابر تھے

خدا جس حال میں رکھے اسی حالت پہ شاکر تھے

د شعرونو ترجمہ: (۱) یعنی کُفَّارِ قَرِيش به په ډیره سختی سره د هغوی خوکي کوله چه دلته څه غله او نه رسي (۲) او که خوک د غله سوداگر به د بهر نه راغی نو ابو لَهَب بدبخته به گمراهه کړو او د لارې نه به ئې بیرته اولیرو (۳) د الله تعالی بندگان د غرونو په یوه قلعه کښې بند وو او [کُفارو] دا غوښتله چه دوئی د لورې مړه شي (۴) خو رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مُطْمَئِن او صابر او د خپل رب تعالی شکر گزار وو.

د خرمني ټکړه ئې اوخوپله

اوس حالت دا وو چه که د مگے مگرمے د بهر نه به هر قسم غله راغله هغه به کُفارو بدکردارو پخپله واخستله او مسلمانانو ته به ئې رسیدو ته نه پریښودله. چه کله به د محصورینو [یعني د قید کړو شوو خلقو] بچو د لورې نه ژړل نو کُفارو بدکردارو به د هغوی په ژړا پورې په زوره زوره خندل او خوشحالیدل به، د زنانو پی اوج شوي وو، محصورین به خو خو ورځې اوري پراته وو، چه کله به د لورې نه ډیر تنگ شو نو د ونو پانرې به ئې [په اوبو کښې] اوخوتکولي او هغه به ئې خوړلي. د حضرت سَيِّدُنَا سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ بیان دے چه یوه ورځ دوئی [یعني سَيِّدُنَا سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ] د اوچې خرمني یوه ټکړه چرته اوموندله، هغه ئې او وینځله، په اور ئې سره کړه بیا ئې اوتکوله او په اوبو کښې ئې گډه کړه او د ستوانو په شان ئې اوڅښله او دغسې ئې خپله لور به ماته کړه. (الرَّؤُوسُ الْأَنْفُجُ ص ۲۳ ص ۱۶۱) ۷

وہ بھوکے بیچوں کا روٹھ کرنی الفور من جانا

خدا کا نام سن کر صبر کی تصویر بن جانا

تڑپنا بھوک سے کچھ روز آخر جان کھودینا

وہ ماؤں کا فلک کو دیکھ کر چپ چاپ رو دینا

رضاء و صبر سے دن کٹ گئے ان نیک بختوں کے

کہ کھانے کے لیے ملتے رہے پتے درختوں کے

گزارے تین سال اس رنگ سے ایمان والوں نے

دکھادی شان استقلال اپنی آن والوں نے

د خدائے پہ نوم اوریدو یکدم صبریدل

د میندو صبر او پہ پتہ خُلہ ژپیدل

ہغہ پہ لَوْرہ کنبی د ونو پانرې خورل

دُنیا اولیدود هغوئی صبر او اعلیٰ شان

د هغه خفه ماشومانو فوراً راضي کیدل

د لَوْرې تندې نه به شهیدان کیدل

په رضا و صبر د نیک بختو شپه تیرول

تیر کړل دغسې درې کاله اهلِ ایمان

صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٌ

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ!

د وینو کمال

چہ کلہ درې کالہ پہ ہم دې حال کنبې تیر شو نو اللہ تعالیٰ خپل خور

حبیب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ته خبر ورکړو چہ د هغه مُعَاهَدے لیک

وینو داسې خورلے دے چہ د اللہ تعالیٰ د نوم نہ سوا پکنبې هیخ نہ

دي پاتې. خور نبي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دا خبر اَبُو طَالِب ته ورکړو،

ہغہ ورغے او گُفّارِ قَریشِ تہ ئی اُووئیل: ”اے د قُردشو دِلہی! زما ورارہ ما تہ داسی خبر راکرے دے تاسو خپلہ لیکلی شوی مُعاهدہ راورپی، کہ دا خبر صحیح ثابت شو نو تاسو قَطعِ رَحْمی (یعنی خپلوی ماتول) پریردی او کہ غلط ثابت شو نو زہ بہ خپل ورارہ تاسو تہ حوالہ کریم.“ ہغوئی دا خبرہ اُمنلہ. چہ کلہ ہغہ ”مُعاهدہ“ اوکتلے شوہ نو ہُم ہغسی وہ خنگہ چہ خبر ورکرے شوے وو. د لِرِ قیل و قال (یعنی بحث کولو) نہ پس پینخہ کسانو (ہشّام بن عمرو، زُہیر بن اَبی اُمیّہ مَحْزُومی، مُعْطَم بن عَدی، اَبُو البَحْتَری او زُمعہ بن اَسود) د دہی مُعاهدے پہ شلولو اِتِّفاق اوکرو او آخر دا چہ اَبُو البَحْتَری اوشلولہ. خو افسوس چہ! گُفّارو بدکردارو د پنیمانہ کیدو او شرمندہ کیدو پہ خائے نور تکلیفونہ رَسول شروع کرل. (سیرتِ رَسولِ عَزِی ص ۶۳) پہ ”سُبُلُ الہُدی“ کنبی دی چہ پہ ہغہ پینخو کنبی حضرت سَيِّدُنَا ہَشّام رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ او حضرت سَيِّدُنَا زُہیر رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ تہ د اسلام قبلولو سعادت نصیب شو. (سُبُلُ الہُدی ج ۲ ص ۱۴۷)

حق کی راہ میں پتھر کھائے خوں میں نہائے طائف میں
دین کا کتنی محنت سے کام آپ نے اے سلطان کیا

د حق پہ لار کنبی پہ کانرو ویشتلے شوئی
خومرہ پہ محنت تاسو د دین کار اوکرو سُلطانِ مدینہ

﴿ه﴾ د طائف لہرزونکے سفر

خہ وخت می د سفرِ مدینہ پہ دوران کنبی د مگے مکرّمے نہ
اسلامی ورورنپو تہ یو ”اجتماعی مکتوب“ لیرلے وو، د ہغے نہ د
طائف ژپوونکے داستان د ضروری ترمیم سرہ وړاندې کووم، دا پہ
ژریدلو سترگو اولولئ: د اعلان نُبوت نہ پس د نہو کالو پورې زمونږہ
خوږ خوږ او گران گران آقا مکی مدنی مصطفی ﷺ پہ
مگہ مکرّمہ کنبی خلقو تہ د اسلام تبلیغ کولو، خو ډیرو لږو خلقو د
هغوئی ﷺ د نیکی دعوت قبول کړو. د کفارو بد کړدارو
لہ طرفہ ورخ پہ ورخ د مخالفت زور زیاتیدلو. خوږ نی خیر الانام ﷺ
تعالی علیہ وآلہ وسلم او صحابہ کرامو علیہم الرضوان تہ به کفارو بیحدہ
تکلیفونہ رسول او توقی بہ ئې وړپورې کولی. خو د کافر کیدو
باوجود بعضی خلق داسې هُم وو چه حضور اکرم ﷺ
سرہ ئې همدردی لرلہ، پہ هغوئی کنبی یو د خوږ نی ﷺ
سَلَم ترہ أبو طالب هُم وو، هغه پہ کفارو کافی رعب او دبدبہ لرلہ. د
اعلانِ نبوت پہ لسم کال هغه مړ شو. دے سرہ د کافرو حوصلے یو
دم اوچتې شوې او د هغوئی لہ طرفہ د ظلم او زیاتی د طوفان زور نور
تیز شو. چنانچہ رحمتِ عالم ﷺ د طائف ارادہ اوکړہ
چه د هغه خائے خلقو تہ د اسلام دعوت ورکړی، طائف تہ چه

اور سیدلو نو خوږ نبي، شاه خیر الانام صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د ټولو نه
مخکښې د بُنُو ثَقِيف درې سردارانو ته د اسلام پيغام اورسولو.

وهادې جو نه هوسکا تھا غير الله سے خائف چلاک روزکے سے نکل کر جانبِ طائف
د پيغام حق طائف ميں، طائف کے رئيسوں کو دکھائی جنس روحاني کيميوں کو خيسوں کو

هغه هادي چه د غير الله نه نه ويريدلو يوه ورځ د مکه نه طائف ته اور سیدلو
ورثې کړو پيغام حق، د طائف سردارانو ته اوښې ښوده روحاني لاره ذليلو، رزيلانو ته

قلم مي لږ زيږي!

افسوس! هغه به عقلو د د نبيانو د سردار صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د
نيکې دعوت قبلولو په ځائے ډيره زياته سرکشي اوکړه او قسم قسم
بکواسونه [يعني بد رد وئيل] ئې شروع کړل. آه هغه بد اخلاقه
سردارانو داسې داسې گستاخانه خبرې اوکړې چه د هغه د ليکلو نه
د سگِ مدينه عَفَى عَنْهُ¹ قلم لږ زيږي، خو زمونږه خوږ نبي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ
بيا هُم هَمَّتْ او نه بيلو او نورو خلقو ته ورغلو او د اسلام
د دعوت ئې ورکړو. آه! آه! د سرور کائنات صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پيغام حق
اوريدلو ته هيڅ څوک تيار نه وو، افسوس! هغوئې خپل عظيم محسن
[يعني احسان کونکے] د ښمن او گنډولو او قسم قسم تکليفونه
ورکول ئې شروع کړل. سگِ مدينه عَفَى عَنْهُ د هغوئې د بدو ردو ليکلو
تاب نه لري! هغه به رحمه خلقو صرف په بدو ردو وئيلو صبر

¹ يعني الله د د هغه بخښه اوکړي.

اونکرو بلکہ لوفران او بدمعاشان ہلکان ئی ورپسے کړل. په دې الفاظو لیکلو مې زړه مسلسل په غم کښې ډوبیري او سترگې مې ژړیري، افسوس! هغه ظالمان ځلمي خو زموږ د سترگو تور، د زړه قرار، د ټولو نبیانو سردار صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د ژوند دُښمنان جوړ شو، شا ته ورپسے شو، لاسونه ئې ورپسے پر قول او قسم قسم ټوقې ئې ورپورې کولي، بیا ناخپه هغه ظالمانو کانړي راواخستل او افسوس! افسوس! افسوس! زما د آقا..... رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په پاک بدن مبارک ئې کانړي وړول شروع کړل، هائے کاش! سک مدینه مَدِينَةِ نَبِيِّنَا هغه وخت پیدا شوه وے او ایمان ئې راوړے وے..... او کاش! چه د پتنگ په شان پرې قربان شوه وے او د کانړو هغه ټول گزارونه ئې په خپل بدن خوړلي وے. ه

مگر کریں کیا نصیب میں تو یہی نامرادی کے دن لکھے تھے

یعنی خہ اوکرو په نصیب کښې موهم دا د نامرادی ورځې لیک وې.

معلومه نه ده چه آسمان به هغه خوني منظر څنگه لیدلے وي؟ آه! هغه نازولے بدن په کانړو زخمي شو او دومره وینه مبارکه ترې اوبهیدله ده چه نَعْلَيْنِ مُبَارَك [یعنی پیزار مبارک] ئې د وینو نه ډک شو. چه کله به خوږ نبي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د بے قراری په وجه کښیناستلو نو گُڦارو بد کړدارو به د مټ نه اونیولو او ولاړ به ئې

کپرو، چہ کلہ بہ روان شولو نو بیا بہ ئی پری کانری و زول شروع
کپل او ورسره ورسره بہ ئی خندل ہم۔ ہ

بڑھے انہو در انہو پتھر لے کے دیوانے

لگے مینہ پتھروں کا رحمت عالم پہ برسانے

وہا بر لطف جس کے سائے کو گلشن ترستے تھے

یہاں طائف میں اس کے جسم پر پتھر برستے تھے

وہ بازو غریبوں کو سہارا دیتے رہتے تھے

پیالے آنے والے پتھروں کی چوٹ سہتے تھے

وہ سینہ جس کے اندر نور حق مستور رہتا تھا

وہی اب شق ہوا جاتا تھا اس سے خون بہتا تھا

جگہ دیتے تھے جن کو حاملانِ عرش آنکھوں پر

وہ نعلین مبارک ہائے خوں سے بھر گئیں یکسر

حضور اس جور سے جب چور ہو کر بیٹھ جاتے تھے

شق آتے تھے بازو تھام کر اوپر اٹھاتے تھے

شروع شو پہ مظلوم پیغمبر دکانرو باران

کانری ئی وریبری طائف کنبی پہ بدن نازنین

نن ڊیر ویشتلو ہغہ بے ترسہ ظالمانو

نن شوشہ ڊیرہ زخمی ترې روانہ وہ وینہ

ہغہ نعلین پاک ڊک شو د وینو پہ یورپ

راغلل ټولگی، کانری پہ لاس ظالمان

ہغہ رحمت چہ دے رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

ہغہ بدن چہ غتہ آسره وہ د غریبانو

د نُورِ حَقِّ نہ چہ ڊکہ وہ کومہ سینہ

چہ حاملانِ عرش¹ ورکرو خائے پہ ادب

چہ کلہ بہ کنبینا ستلو د بے حالی نہ حضور

ہغہ بد بختو بہ بیا پاخولو پہ زور

¹ یعنی عرش اوچتولو والا فریبتے۔

پہ غرونو مقررہ فرہنتہ

حضرت سیدنا جبرائیل امین عَلَيْهِ السَّلَام مَلِكُ الْجِبَالِ (یعنی پہ غرونو مقررہ فرہنتہ) راوستلہ او د حُضُور صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پہ خدمت کنبی حاضر شو. مَلِكُ الْجِبَالِ عَلَيْهِ السَّلَام د خورِ نبي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ پہ خدمت کنبی سلام عرض کپرو او درخواست ئی اوکپرو چه کہ تاسو حُکْم اوکپری نو دواپہ غرونہ به په دې کُفَارو رانسکور کپرم. دا ئی چه واوریدل نو نبي رَحْمَت، شَفِيعُ اُمَّتٍ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جواب ورکپرو: ”زه د الله تعالی د پاک ذات نه دا اُمید لرم چه کہ دے خلقو ایمان رانپرو نو د دوئی په اولاد کنبی به داسې خلق پیدا شي چه د الله تعالی عبادت به کوي.“
(بخاری ج ۲ ص ۳۸۲ حدیث ۳۲۳۱) —

اگر یہ لوگ آج اسلام پر ایمان نہیں لاتے خدائے پاک کے دامنِ وحدت میں نہیں آتے
مگر نسلیں ضرور ان کی اسے پہچان جائیں گی در توحید پر اک روز اگر سر جھکائیں گی

کہ دوئی نہ راوری اسلام باندی ایمان د وَحَدَت لَمَن تہ نہ راخی د پارہ د آمان
د دوئی نسل بہ شی پوهہ پری ضرور یوہ ورخ بہ ایمان راوری پہ توحید او بہ حُضُور

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

مونز خودِ خوک اور تہی!

خورو خورو اسلامي ورونپرو! مونز کہ خوک لہ شان اور تہی بلکہ کہ د اصلاح خبرہ را تہ اوکپری نو بعضی وخت مونزہ بے قابو شو او

کہ چا را تہ کنزلہ اوکړہ او یا یو تيق وغیرہ گزار ئې را کړو نو بیا خود پوره پوره بدل یا د خو چنده زیات انتقام اخستلو باوجود هُم کیدے شي چه زمونږه غُصه سره نه شي. مکر قربان شم د سَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ، رَحْمَةُ لِّلْعَالَمِينَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ نه چه د دومره دومره تکلیفونو باوجود هُم هغوي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ غُصه نه کوي او نه د خپل دُشمن د هلاکت او بربادئ خواهش لري، که څه خواهش لري نو صرف دا چه هر طرف ته اسلام عام شي، هر طرف ته د الله تعالی د دین رنډا اورسپري او خلق صرف د یو الله عَزَّوَجَلَّ په بارگاہ کښې سرونه ښکته کړي.

د آسانی باوجود ناراستي

اے د عشقِ رسول دعوی کونکو! مدینه مدینه کونکو عاشقانِ رسول! آیا عشقِ رسول هُم دے ته وائی چه سَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ، رَحْمَةُ لِّلْعَالَمِينَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خو د د ازغو د پاسه هُم تبلیغ دین کوي او مونږه د یخو یخو هواگانو د پکو نه لاندې بلکه یخ یخ AC [اے، سي] ته په قالینونو ناست هُم د نیکی دعوت ورنکړے شو! د الله تعالی خور حبيب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خو به د لورې د لاسه په خپله خپته مبارکه کانډي تړل او تبلیغ دین به ئې [بیا هُم] کولو او مونږه ښه په مړه گیده او هغه هُم د ښو نه ښو نعمتونه خورلو باوجود د دین د پاره هیڅ هُم اونکړو! آیا حَبَّتِ رَسُولِ هُم دې ته وائی چه خور مکی مدنی محبوب صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خو د په

خپل پاک بدن باندې کانږي اوخوري او د اسلام د تبليغ فریضه د ادا کوي او په مونږه د خلق گُلو نه شیندي او بیا د هُم مونږ په دې عظیم کار کښې سستی کوو.

هائے! د مسلمانانو خراب کردار!

اے د خوږ مُصطفى ﷺ په عشق کښې دیوانو عاشقانِ رسول! د مسلمانانو بدحالی تاسو وینئ، آیا د بے عملی سیلاب او د جُمانو په شریکو ستاسو زړه نه خفه کیږي؟ آه! د مغربي فیشن زور، د فرنکي رسم و رواج زیاتیدل، د بے حیائی نه ډکو پروگرامونو کتلو د پاره کور په کور تي وي، وي سي آر او [انټرنیټ]، قدم په قدم د گناهونو زور، هائے د مسلمانانو خراب کردار! دا ټولې خبرې د مسلمانانو د خیر ښیگرې غوښتونکي مسلمان د پاره د بیحده تکلیف او خفگان باعث دي او هغه د مسلمانانو د اصلاح د پاره بے قراره شي، کاش چه! مونږ ته د مسلمانانو د اصلاح کولو عظیمه جذبه نصیب شي! او مونږه په خپل عظیم مدني مقصد کښې کامیاب شو. راحی چه په شریکه خپل مدني مقصد بیان کړو: ”ما ته د خپل ځان او د ټولې دُنیا د خلقو د اصلاح کوشش کول دي.“ **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ**

دورد سنتوں کا پے شاہ کربلا امت کے دل سے لذتِ فیشن نکال دو

(وسائلِ بخشش ص ۰)

راکړې درد د سنټو په خاطر د شاہ کربلا د اُمت د زړه نه اوباسے خوندونه د فیشن

د نيڪيءَ د دعوت فضيلت او عَظَمَت

خوبرو خوبرو اسلامي ورونٻرو! مونڙ ته ڏير ڏير د نيڪيءَ دعوت عام کول پڪار دي، د نيڪيءَ دعوت د دُنياوي او اُخروي بَرَڪتونو به ڄه وائے! الله تعالى حضرت سَيِّدنا موسىٰ عَلَيْهِ السَّلَام ته وحي اوڪرِه چه چا د بَسِيڪرِي حُڪم اوڪرو او د بدئي نه ئي منع اوڪرِه او خلق ئي زما اطاعت (يعني فرمانبرداري) طرف ته را اُبلل، د قيامت په ورځ به زما د عرش په سوري کښي وي. (جَلِيَّةُ الْاَوَّلِيَّاءِ ج ٦ ص ٣٦ رقم ٧٧١٦)

د قُدرت لرلو باوجود د گناه نه

د نه منع کونڪي د پاره وِعِيد

خوبرو خوبرو اسلامي ورونٻرو! ياد ساتي! کوم قوم چه د قُدرت لرلو باوجود گناه کونڪے د گناه نه، نه منع کوي، انديسنه ده چه هغه نه منع کونڪے قوم د مرگ نه محڪبِي په دِي دُنيا کښي په عذاب کښي گرفتار شي. چنانچه فرمانِ مُصطفيٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ دے: که په يو قوم کښي خوك د گناه مُرْتَكِب وي [يعني گناه کوي] او د قوم خلق د قُدرت لرلو باوجود هغه د گناه نه منع نه کري نو الله تعالى به د هغوئي د مرگ نه محڪبِي په هغوئي باندي خپل عذاب نازل کري.

(أبو داؤد ج ٤ ص ١٦٤ حديث ٤٣٣٩)

خلوینست زره بنه خلق به هُم هلاك كووم حُكّه چه...
خورو خورو اسلامي ورونرو! د بیلمانخه خلقو، کنزلی کونکو،
 فلمونه او ډرامے کتونکو او غیبتونه او چُغلی وغیره گناهونه کونکو
 سره دوستانه کول، د هغوئی د حوصله افزائی باعث جوړیدل، هغوئی
 سره ناسته ولاړه، هغوئی سره خوراک خنباک وغیره کول د دنیا و آخرت د
 سختې تباہی باعث دي. د فُساق و فُجّار د صُحبت اختیاروونکو په
 باره کښې اعلیٰ حضرت، امام اهلِ سُنّت، مُجِدِّ دین و مِلّت مولانا شاه **امام**
أحمد رضا خان رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہ په فتاویٰ رَضَوِیّه، جلد، صفحه نه کښې نقل
 کوي: **الله عَزَّوَجَلَّ** ارشاد فرمائی:

وَإِمَّا يَنْذِرُكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِى مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

مفهوم ترجمه کنز الایمان: او چه کله درنه شیطان هیر کړي، نو دریادیدو نه
 پس ظالمانو سره مه کښینه. (پ ۷.۷ الانعام ۶۸)

(په بیان شوي آیت مبارکه کښې د ”ظالمین“ نه مُراد کوم خلق دي، د
 دې په وِضاحت کښې په تفسیرِ اَحْمَدِي کښې دي: ظالم خلق بدمذهبه
 او فاسقان او کافر دي، دې ټولو سره کښیناستل منع دي. (التفسیرات
 الاحمدیه ص ۳۸۸) روایت دے چه الله تعالیٰ حضرت سَيِّدُنَا يُوْشَع عَلَيْهِ السَّلَام ته
 وحی راولیرله: زه به ستا د استوگنې [يعني آبادی] نه خلوینست زره بنه
 او شپيته زره بد خلق هلاك كووم. هغوئی عَلَيْهِ السَّلَام عرض اوکړو: اِلٰهِي!

بد خوب دے دی بنہ به ولے هلاك كيرى؟ الله تعالى اوفرماييل: حُكّه چه په كومو باندې زما غضب وو دوئي په هغوئي باندې غضب اونكرو او د هغوئي سره په خوراك خبناك كنبې شريك اوسيدل.

(الائمۇ بآلمغروف والنهئى عىن المئنگر مع موسوعه ابن اربى الدنيا ج ۲ ص ۲۱۳ رقم ۷۱)

د نيکى د دعوت د پاره سفر کول سُنّت دي

اے عاشقانِ رسول! بس د گناهونو خلاف اعلانِ جنگ اوکړئ، خپل ځان د گناهونو نه ساتلو سره سره د نورو خلقو د بچ کولو د پاره هم ملا اوتړئ، د نيکى دعوت ورکول او د دې د پاره د کور نه وتل، د دې د پاره سفر اختيارول، په دې لار کنبې راتلونکي تکليفونه برداشت کول يقيناً زمونږ د خوږ خوږ آقا مگى مَدَنى مُصطفى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ خواره خواره سُنّت دي. کاش چه! په مونږه هم کرم اوشي او مونږه هم په دې عظيمو سُنّتو عمل کوونکي جوړ شو او د نيکى د دعوت د پاره د کور نه وتل، د عاشقانِ رسول په مَدَنى قافلو کنبې سفر کول او د دې په ټولو سختو باندې صبر کول زده کړو. اے ځان ته عاشقانِ رسول وئيلو والو! د دُنيا د کار روزگار د پاره خو کلونه کلونه د کور نه لرې اوسيدو ته تيار يږئ، آيا د الله تعالى د دين د سربلندى د پاره به د سُنّتو ډک سفر د پاره يو خو ورځې قرباني نه ورکوى؟

سنت ہے سفر دیں کی تبلیغ کی خاطر

ملتا ہے ہمیں درس یہ اسفارِ نبی سے (وسائلی بخشش ص ۲۰۳)

سُنّت دے سفر د تبلیغ دین لپارہ

حاصل کرے مونہہ دا درس د آسفارِ 1 نبی نہ

صَلُّوا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

د عِلْمِ پَه فِضَائِلُو خَلُور فَرَامِينِ مُصْطَفَى ﷺ

د اسلام درد لرونکی ہر مسلمان تہ زما دا عرض دے چہ د دُنیا
پہ ہر خائے کنبی د تبلیغِ قرآن و سُنّت د عالمگیر غیر سیاسی
تحریکِ دعوتِ اسلامی ”مَدَنِي قَافِلے“ اُووینے نو د هغوئی سرہ خہ نہ خہ
وخت ضرور تیروئے او کہ اللہ تعالیٰ توفیق درکری نو هغوئی سرہ د سُنّتو
دِک سفر اختیاروئے او د آجر و ثواب حقدار جو پیری. مَدَنِي قَافِلہ
کنبی سفر د عِلْمِ دین حاصلولو بہترینہ ذریعہ دہ او د عِلْمِ دین د
فَاضَائِلُو بہ خہ وائے! د دعوتِ اسلامی د اشاعتی ادارے مَكْتَبَةُ الْمَدِينَة
چاپ شوی د ۷۴۳ صفحو کتاب ”جنت میں لے جانے والے اعمال“ صفحہ
۳۸ تا ۴۰ نہ خَلُور فَرَامِينِ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيَّ وَآلِهِ وَسَلَّمَ واورئ: ﴿۱﴾
خوڪ چہ د عِلْمِ د طلب د پارہ د کور نہ اُوخئی فرہنتے د هغه د دپی

¹ آسفار د سفر جمع دہ

عمل نہ خوشحالہ شی او د هغه د پاره خپلې وزرے خورے کړي.
 (طبرانی کبیر ج ۸ ص ۵۴ حدیث ۷۳۴۷) ﴿۲﴾ خوک چه د الله تبارک و تعالیٰ د فرائضو
 مُتَعَلِّقِ یوه یا دوه یا درې یا خلور یا پینځه کلمات زده کړي او هغه په
 بڼه شان یاد کړي او بیا ئې خلقو ته زده کړي نو هغه به جنت ته
 داخلېږي. (الترغیب والترهیب ج ۱ ص ۵۴ حدیث ۲۰) ﴿۳﴾ خوک چه سحر جُمات
 طرف ته د بنیگړې [یعنی نیکی] زده کولو یا نورو ته د زده کولو په
 اراده ځي هغه ته به د کامل حج کونکي ثواب حاصلېږي. (طبرانی
 کبیر ج ۸ ص ۹۴ حدیث ۷۴۷۳) ﴿۴﴾ کوم بنده چه د علم په تلاش کښې پېزار،
 موزے یا جامے اغوندي نو د خپل کور د درشل (یعنی دروازے) نه د
 وتلو سره د هغه گناهونه اوبخښلے شي. (طبرانی اوسط ج ۴ ص ۲۰۴ حدیث ۵۷۲۲)

د امیر قافله حسن اخلاق زه د مدني قافله مسافر جوړ کړم

خوږو خوږو اسلامي ورونږو! د علم حاصلولو یوه بهترینه ذریعه د
 دعوت اسلامي مدني قافله هم دي، په ټول عمر کښې په یوه مخه دولس
 میاشتي، په هرو دولسو میاشتو کښې یوه پوره میاشت او په هره میاشت
 کښې درې ورځې عاشقان رسول سره په مدني قافلو کښې د سنتو ډک
 سفر کوئ. د مدني قافله په برکتونو د پوهیدلو د پاره یو مدني سپرله
 واوړئ، چنانچه د مرکز الاولیاء (لاهور) د یو اسلامي ورور بیان څه
 داسې دے چه زما د عمر پینځه ویشته کاله تیر شوي وو خو زه د

عِلْمِ دین نہ داسی ناخبرہ ووم چہ ما تہ د لمانحہ او روڑے بُنیادی
 احکام ہُم نہ وو معلوم۔ یوہ ورخ جُمات تہ لمانحہ د پارہ حاضر شوم
 نو یو اسلامي ورور رانخکبني شو او پہ ډیره گرم جوشی ئي راسره
 ملاقات اوکړو، پہ ہم دې دوران کبني ئي را تہ پہ مَدَنِي قَافِلَه کبني
 د سفر کولو دعوت هُم راکړو۔ د دعوتِ اسلامي د مَدَنِي ماحول نہ د
 ناخبرہ کیدو پہ وجہ ما انکار اوکړو خو زمونږہ د محلّے امام
 صاحب پہ ما انفرادي کوشش اوکړو او زما همت ئي بنه زیات کړو
 تر دے چہ زه ئي مَدَنِي قَافِلَه کبني سفر تہ تیار کړم۔ زه د سفر پہ
 نيّت هفته وارہ د سُنّتو ډکه اجتماع کبني حاضر شوم۔ د اجتماع نہ
 پس سحر پہ مَدَنِي قَافِلَه کبني پہ سفر روانیدل وو، زه د دُنیا پہ
 مَحَبَّت کبني اختہ کس ووم خُکّہ مې دومره ډیر ساعت جُمات
 کبني ناستې نہ زړه تنگ غوندې شو او پہ ”مَدَنِي قَافِلَه“ کبني د
 نورو درې ورخو تیرولو د تصور پہ وجہ پریشانہ ووم، ما د هغه خائے
 نہ د تبتیدلو نيّت هُم اوکړو خو پہ دې کبني راپسے امیر قافلہ را
 اورسیدلو، شیطان را تہ اُووئیل چہ ”اوس خو گیر شوې! دا مولا ډ
 لکه چہ پریردي نہ،“ ما هُم پہ زړه کبني اُووئیل چہ گورم چہ دا ما
 خنګه پہ قافلہ کبني بوخي! لَهذا شیطان دوکہ کړم او خپل مُحسِن
 [یعنی احسان کونکے] امیر قافلہ مې پہ غُصّه کبني اورتلو او ورته

مې اُووئيل چه ”خه وروره زه تا نه پيژنم، زه بالکل په مَدَنِي قَافِلَه کنبې نه خُم، بس ما نور مه تنگوه زه خپل کور ته خُم.“ يقين اوکړئ زه حيران پاتې شوم خکه چه زما په دومره وينا کولو امير قَافِلَه مُسکے شو! او د غُصَے په ذريعه جواب را کولو په خائے ئې په مُسکا مُسکا او د ډيرې نرمی او مهربانی په انداز کنبې په مَدَنِي قَافِلَه کنبې د سفر د پاره پوهه کول شروع کړم او د دې د پاره ئې ما ته زاري او مَنَت شروع کړل، او آخر دا چه د هغوئې اوچتو اخلاقو زه په مَدَنِي قَافِلَه کنبې سفر کولو د پاره راضي کړم او زه عاشقانِ رسول سره مَدَنِي قَافِلَه کنبې د سُنَّتو ډک سفر باندې روان شوم، په اوله ورځ چه کله مَدَنِي قَافِلَه والو د سُنَّتو زده کولو او بنودلو مَدَنِي حلقے اولگولي نو په زړه کنبې ځان سره ملامته شوم چه افسوس! افسوس! زه د کالو شوم او تر اوسه پورې راته د دين بُنيادي احکام نه دي معلوم! **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ!** د عاشقانِ رَسُوْل په صُحبت کنبې درې ورځې تيروولو نه پس ما ډير عِلْمِ دِين مَثَلًا د اوداسه، غُسل او لمانځه ډير احکام زده کړل او د نيکۍ د دعوت عام کولو د عظيمې جذبے سره په دې حال کنبې بيرته کور ته لارم چه زما په سر باندې د مَدَنِي قَافِلَه ياد تازه کوونکے د شنے شنے عِمَامے شريفې تاج ځيلدو.

اچھی صحبت ملے، خوب برکت ملے
چل پڑو چل پڑیں قافلے میں چلو
لوٹ لیں رحمتیں، خوب لیں برکتیں
خواب اچھے دکھیں، قافلے میں چلو

نبہ صحبت بہ مومئ، بَرَکَت بہ مومئ
خئی چہ تول شوران قافلو کنبی لار شی
اوگتی ڊیر رحمتونہ او ڊیر ڊیر بَرَکتونہ
نبہ خوبونہ بہ وینی قافلو کنبی لار شی

استقامت ڊیر ضروری دے

خوبو خوبو اسلامي ورونرو! کہ هر قسم هُنر وي، تر خو چه هغه په
استقامت سره زده نکرے شي تر هغه پورې په هغه کنبې مهارت
حاصلول مشکل وي، هُم دا مُعامله د عِلْم دین دِه، نفس که هر
خومره سستی درولي، شیطان مو که د غفلت په خوب باندي د اوده
کولو هر خومره کوشش اوکړي خو تاسو هونبیار او بیدار اوسئ، د
دعوتِ اسلامي مَدَنِي قَافِلو کنبې عاشقانِ رَسُول سره د سُنَّتو ډک سفر
پخپله هم کوئ او په نورو ئې هُم کوئ او د عِلْم دین زده کړه او
نبودنه جاري ساتئ. **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ** ضرور به کامیاب شی. اُمُّ
المؤمنین حضرت سَيِّدَتْنَا عائِشَة صِدِّيقَه رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا فرمائی چه د
مدینے سُلطان صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمائی: **"أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى آدْوُمُهَا
وَإِنْ قَلَّ"** یعنی د الله تعالیٰ په نزد د ټولو نه زیات خونین عمل هغه دے
کوم چه همیشه اوکړے شي اگر که لږ وي. (صحیح مسلم ص ۳۹۴ حدیث ۲۱۸)

مَدَنِي انعامات د چا د پاره خو؟

د فساونو دې ډك دَوَر كښې په آسانئ سره د نيكئ كولو او د گناهونو نه د بچ كيدو په طريقه كار باندي مُشْتَمِل د شريعت او طريقت جامع مجموعه په نوم د ”مَدَنِي انعامات“ د سوالاتو په صورت كښې مُرْتَب كړے شوي ده. اسلامي ورونړو د پاره، اسلامي خویندو د پاره ۶۳، طلبه علم دين د پاره او ديني طالباتو د پاره ۸۳، مَدَنِي ماشومانو او ماشومو جينكو د پاره ۴۰ او د خصوصي اسلامي ورونړو (يعني چارآگانو) د پاره مَدَنِي انعامات دي. بيشميره اسلامي ورونړه، اسلامي خویندې او طلبه د مَدَنِي انعاماتو مطابق عمل كوي او هره ورځ د اوده كيدو نه مخكښې ”د فِكْرِ مدينه په ذريعه“ يعني د خپلو اعمالو جائزه اخستلو په ذريعه د مَدَنِي انعاماتو رساله كښې ورکړي شوي خانے ډکوي. په دې مَدَنِي انعاماتو باندي په اخلاص سره د عمل كولو نه پس د نيك جوړيدو او د گناهونو نه د بچ كيدو په لار كښې موجود رُكاوْتونه د الله تعالى په فضل و كرم اكثر لري شي او د دې په بَرَكْت **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَزَّوَجَلَّ** د سُنَّتو پابند جوړيدو، د گناهونو نه د نفرت كولو او د ايمان د حفاظت سوچ او فِكْر پيدا كيږي. هر يو ته پكار دي چه د باكرداره مسلمان جوړيدو د پاره د مَكْتَبَةُ اَلْمَدِينَةِ د يو شاخ نه د مَدَنِي

انعاماتو رسالہ حاصلہ کړي او هره ورځ د فِکْرِ مَدِينَه (يعني د خپلې محاسبې) په ذريعه په هغه کښې ورکړي خانے ډکوي او د هجري سن مطابق ئې د هرې مَدَنِي يعني قمري مياشتې په يکُم تاريخ د خپل ځائے ذِمَّه دار ته د جمع کولو معمول جوړ کړي.

توولی اپنا بنالے اس کورب لم یزل
مدني انعامات پر کرتارھے جو بھی عمل

ته جوړ کړې هغه خپل ولي يا رَبِّ لَمْ يَزَلْ
په مَدَنِي انعاماتو چه څوک کوي مسلسل عمل

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيَّ مُحَمَّدًا

په مَدَنِي انعاماتو د عمل کونکو د پاره لوی زیرے

د مَدَنِي انعاماتو رسالہ ډکونکي څومره بختور وي، د دې اندازه د دې مَدَنِي سپرلي نه اولگوئ، چنانچه د حيدرآباد (باب الاسلام سنده) د يو اسلامي ورور څه داسې حَافِيَه (يعني په قسم سره) بيان دے چه د رَجَبِ الْمُرَجَّبِ هجري يوه شپه ما ته په خوب کښې د خوږ نبي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ديدار رانصيب شو. هغوئِي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په خپل خوږ او د رحمت نه ډک مبارك آواز کښې داسې اوفرمائيل: څوک چه په دې مياشت کښې پابندئ

سرہ ہرہ ورخ د مدنی انعاماتو متعلق فکرِ مدینہ اوکری، اللہ تعالیٰ بہ د ہغہ بخسنہ اوکری.

خورو خورو اسلامی ورونرو! د بیان پہ آخرہ کنبی د سنتو فضیلت او یو خو سنتونہ او آداب د بیانولو ثواب حاصلووم. تاجدارِ رسالت، شهنشاهِ نبوت **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** فرمائی: ”چا چه زما سنتو سرہ محبت اوکرو ہغہ زما سرہ محبت اوکرو او چا چه زما سرہ محبت اوکرو ہغہ بہ جنت کنبی زما سرہ وی.“ (ابن عساکر ج ۹ ص ۳۴۳)

سینہ تیری سنت کامینہ بنے آقا
جنت میں پڑوسی مجھے تم اپنا بنانا

سینہ می دشی جو رہ د سنتو مدینہ خورہ آقا
جنت کنبی می خپل جو رہ کرہ گاونڈی خورہ آقا

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

د کنبیناستلو ۱۸ مدنی گلونہ

❖ **فرمانِ مصطفیٰ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ:** کوم خلق چه د ډیر وخته پورې پہ یو خائے کنبی کنبینی او د دُکُورُ اللهُ او په نَبِيِّ کریم **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** باندې دُرُود شریف وٹیلو نہ بغیر د ہغہ خائے نہ مُتَفَرِّق [یعنی

خواره] شو. هغوئي نقصان اوکړو که الله تعالى اوغواړي عذاب ورکړي او که اوغواړي نو او ئې بخښي. (المُسْتَدْرَكُ لِلْحَاكِمِ ج ۲ ص ۱۶۸ حدیث ۱۸۶۹) * حضرت سَيِّدُنَا ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا فرمائی چه ما سَيِّدُ الْمُرْسَلِينَ، خَاتَمُ النَّبِيِّينَ، جنابِ رَحْمَةِ الْعَالَمِينَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د کعبے شریفې په انګنې کښې د اِحْتِبَا په صورت کښې تشریف فرما اولیدو. (بُخَارِي ج ۴ ص ۱۸۰ حدیث ۶۲۷۲) د اِحْتِبَا مطلب دا دے چه سرے داسې کښیني چه [دواړه] سُرین په زمکه اولگوي او خپلو دواړو پندو نه لاسونه چاپیره کړي. داسې ناسته په تَوَاضِع (يعني عاجِزٌ او اِنْكَسَارٌ) کښې شمیرله شي (مُلْتَمَسٌ اِز بهارِ شریعت ج ۳ ص ۴۳۲) * په دې دوران کښې بلکه چه کله هُم کښیني د پردے د خائبونو نقشه او حالت [يعني په جامو کښې دننه هُم راوتلي راوتلي] بنکاریدل نه دي پکار. لَهَذَا په پرده کښې د پرده کولو د پاره زنگونانو نه ښپو پورې خادر اچول پکار دي، که ګرته [يعني قميص] د سُنَّت مطابق وي نو په هغه هُم ”په پردے د پاسه پرده“ کیدے شي * حُضُور صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به چه کله د سَحَرِ لَمُونِخ اوکړو نو پرلت وهله به ناست وو، تر دے چه د لمر سترګه به ښه راوختله (أَبُو دَاوُد ج ۴ ص ۳۴۵ حدیث ۴۸۵۰) * جامع ګراماتِ اولیاءِ جلد اول صفحه ۶۷ کښې دي چه د امام یوسف نَبهاني رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ دو زانو (يعني د اَلتَّحِيَّاتِ په شان) د ناستې

عادت مبارک وو ❁ د لمانحہ نہ علاوہ ہم دو زانو (یعنی د التَّحِيَّاتِ پہ شان) ناسته افضل ده (مراجعة ۸ ج ص ۹۰) ❁ د دوارو جهانو سردار صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به عام طور مخ په قبله کښیناستلو (اخياءُ العُلُومِ ج ۷ ص ۴۴۹) ❁ فرمانِ مُصْطَفَى صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ: ”په مجلسونو کښې د ټولو نه مُكْرَم (یعنی عِزَّت والا) مجلس هغه دے په کوم کښې چه د قبله په طرف مخ کړے شي“ (طبرانی اَوْسَطُ ج ۶ ص ۱۶۱ حدیث ۸۳۶۱) ❁ حضرت سَيِّدُنَا عَبْدِاللهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا به اکثر مخ په قبله کښیناستلو (الْبَقَايِدُ الْحَسَنَةُ ص ۸۸) ❁ د مُبَلِّغِ او مُدْرِسِ د پاره د درس و بیان په دوران کښې سُنَّتِ دَا دِي چه شا قبله طرف ته کوي چه د هغوئي نه د علم خبرې اوریدونکو مخ قبله ته شي چنانچه حضرت سَيِّدُنَا عَلَّامَه حَافِظِ سَخَاوِي فرمائي چه نَبِيِّ كَرِيم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به قبله ته حُكَّه شا کوله چه هغوئي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کومو خلقو ته علم زده کوي يا ورته وعظ کوي چه د هغوئي مخ قبله ته شي. (الْبَقَايِدُ الْحَسَنَةُ ص ۸۸) ❁ د حضرت سَيِّدُنَا اَنَسِ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ نه رِوَايَتِ دے چه خورږ نبي کریم صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کله هُم [داسې] نه دے لیدلے شوے چه د خپل همنشین [یعنی خوا ته ناست کس] مخې ته داسې ناست وي چه زنگونان ئې غزولي وي. (سُنَنِ التِّرْمِذِيِّ ج ۴ ص ۲۲۱ حدیث ۲۴۹۸) په حدیثِ پَاكِ کښې ”رُكِبْتَيْنِ“ (یعنی د زنگونانو)

لفظ دے، دے نہ مُراد دے یو قول مطابق ”دوارہ بنیے“ دے ځنگه چه مشهور مُفسِّر حَكِيمُ الْأُمَّتِ حضرت مُفتي احمد يار خان رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ دے دے حديثِ پاك لاندي فرمائي: يعني حُضُورِ انور صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ به كله هُم په يو مجلس كنبې د هېڅ چا طرف ته هُم په غزیدلو بنپو نه كنبيناستلو، نه د اولاد طرف ته، نه د أزواج پاك طرف ته، نه د غلامانو او خادمانو طرف ته (مراجعة ۸ ص ۸۰) ❀ حضرت سَيِّدُنَا امام اعظم ابو حنيفه رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ فرمائي: ما كله هُم د خپل اُستادِ مُحْتَرَمِ حضرت سَيِّدُنَا حَمَّاد رَحِمَهُ اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ كور مبارك طرف ته بنپه نه دې غزولي، د هغوئي د احترام او اكرام په وجه، د هغوئي (يعني د اُستادِ مُحْتَرَمِ قُدْسِ سَيِّدُهُ) د كور مبارك او زما د اوسيدو د ځائے تر مينځه د يو څو كوڅو د فاصله باوجود ما كله هُم هغه طرف ته بنپه نه ده غزولي (منآقب امام اعظم ابي حنيفة للموفق حضة ۲ ص ۷) ❀ د راتلو والا د پاره د ځائے نه خوزيدل سُنَّتِ دې: بهار شريعت جلد ۳ صفحه ، حديث نمبر ۶ كنبې دې چه يو كس د تاجدارِ مدينه صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په خدمت كنبې حاضر شو. خوږ نبي صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ په جُمَات كنبې تشريف فرما [يعني ناست] وو. رَحْمَتِ عَالَمِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ د هغه د پاره د خپل ځائے نه اوخوزيدو. هغه عرض او كړو: يَا رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ځائے فَرَاخه موجود دے، (تاسو صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ته د

خوزیدلو او تکلیف کولو ضرورت نشتہ) خور نبی ﷺ ارشاد اُوفرمائیلو: ”د مسلمان دا حق دے چہ کلہ د هغه ورور هغه اووینی نو

د هغه د پاره [د خپل ځائے نه] اوخوزیري.“ (شُعَبُ الْإِيمَانِ ج. ۶، ص ۴۶۸، حدیث ۸۹۳۳)

✽ فرمانِ مُصْطَفَى ﷺ: ”چہ کلہ په تاسو کنبې څوک په

سَوْرِي کنبې وي او د هغه نه سَوْرے رُخصت شي او هغه څه په لمر

او څه په سَوْرِي کنبې پاتې شي نو هغه ته پکار دي چہ د هغه ځائے

نه پاڅي“ (أَبُو دَاوُدْ ج. ۴، ص ۳۳۸، حدیث ۴۸۲۱) ✽ اعلیٰ حضرت إمام أحمد رضا خان

رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى عَلَيْهِ لیکي: د پير او اُستاذ په نِشست (يعني د هغوئي د ناستې په

ځائے) د د هغوئي په غير موجودگي کنبې هم نه کنبيني (فَتَاوَى رَضَوِيَّة، ج. ۲، ص ۲۴۷)

✽ (ص ۳۶۹، ۴۲۴) چہ کلہ اجتماع يا مجلس ته لار شى نو د مخکنبې تللو

د پاره په خلقو د پاسه مه اوړئ چرته چہ ځائے او مومى هلته

کنبيني. ✽ چہ کلہ کنبيني نو پيزار او باسئ بڼې به مو آرام موي [يعني

دمه به شي] (الْجَامِعُ الصَّغِيرُ ص ۴۰، حدیث ۵۵۴) ✽ د مجلس نه چہ فارغ شى او دا

دُعا درې ځله اولولئ نو گناهونه به مو معاف شي. او کوم مسلمان

ئې چہ په مجلس خیر او مجلس ذکر کنبې اولولي نو د هغه د پاره به

په هغه خیر (يعني بڼيگړه) مهر اولگولے شي. هغه دُعا دا ده: ”سُبْحَانَكَ

اللَّهُمَّ وَبِحَدِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ“ تَرْجَمَه: ستا ذات پاک

دے او اے اللہ! ہُم تا لره دي ٲول صفتونه، ستا نه سوا هيخ خوك د عبادت لائق نشته، ستا نه بجنبنه غوارم او ستا طرف ته توبه كووم.

(أبو داؤد، ج. ٤، ص ٣٤٧، حديث: ٤٨٥٧)

ٲه زرگاؤ سنتونه زده كولو د ٲاره د مَكْتَبَةُ الْمَدِينَةِ دوه كتابونه (١) د صفحو كتاب ”بهارِ شريعت“ حصه ١٦ او (٢) د ٠ صفحو كتاب ”سُنَّتِيں اور آداب“ هديه كړئ او اولولئ. د سُنَّتو د تَرِيَّت يوه غوره ذريعه د دعوتِ اسلامي ٲه مَدَنِي قافلو كنبې د عاشقانِ رسول سره د سُنَّتو ډك سفر هم دے.

سِكِنِي سُنَّتِيں قافله ميں چلو   لوئِي رحمتيں قافله ميں چلو
هون گي حل مشكليں قافله ميں چلو   ختم هون شامتِيں قافله ميں چلو

زده كړئ بشكلي سُنَّتونه قافلو كنبې لارِ شئ
اوكتئ ډير رحمتونه قافلو كنبې لارِ شئ
حل به موشي مشكلونه قافلو كنبې لارِ شئ
شي به لرې آفتونه قافلو كنبې لارِ شئ

صَلُّوا عَلَي الْحَبِيبِ!   صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَي مُحَمَّدٍ

نيڪ او لمونڊ ڪزاره جو ڀرڊو د ڀاره

هر زيارت د مانبام د لمانڃه نه پس ستاسو په ځائى ڪښ كيدونكي د دعوت اسلامي د سُنّتو ډكه هفته واره اجتماع ڪښ د رضائے الهي د ڀاره د بنو نبوتونو سره ټوله شپه تيروي * د سُنّتو د تربيت د ڀاره په مَدَنِي قَافِلو ڪښ د عاشقانِ رسول سره هره مياشت د دري ورځو سفر او هره ورځ د "فكرِ مَدِينه" په ذريعه د مَدَنِي انعاماتو رساله ډكوي او د هرې مَدَنِي مياشتې په يكم تاريخ نې د خپل ځائى ډمه دار ته د جمع ڪولو معمول جوړ ڪري.

زما مَدَنِي مقصد: "ما ته د خپل ځان او د ټولې دُنيا د خلقو د اصلاح ڪوشش ڪول دي." **اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ**. د خپل ځان د اصلاح د ڀاره په "مَدَنِي انعاماتو" عمل او د ټولې دُنيا د خلقو د اصلاح د ڪوشش ڪولو د ڀاره په "مَدَنِي قَافِلو" ڪښ سفر ڪول دي. **اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ**

فيضانِ مدينه محله سوداگران زره سبزي منڊي، بابُ المدينه (ڪراچي)

UAN: +92 21 111 25 26 92 | Ext: 7213

Web: www.maktabatulmadinah.com | E-mail: feedback@maktabatulmadinah.com